

3. Over zwart en wit

Huisje

Ruiter

Materiaal Diverse maten kurklinoleum, gutsjes en snijplanken, blockprint: zwart, rollers en uitrolplaatjes, proefdrukpapier, siberisch krijt, etspersje (indien mogelijk)

Voor de beschrijving van de zwart-wit lino-snede gaan we uit van een aantal voorbeelden die in toenemende mate meer ervaring en techniek laten zien.

Huisje, ruiter

Dit zijn twee voorbeelden van de meest voor de hand liggende start. De witte 'lijnen' ontstaan als het ware vanzelf als je voor het eerst een guts hanteert. Na deze eerste verkenning van de techniek proberen we direct over te gaan naar een meer bewust gebruik van zwart en wit.

Opmerking: de witte 'kartellijnen', zoals te zien bij de rand boven het huis, ontstaan door teveel wrikken

Walvis

Zwembad

(zigzaggen) met het gutsje. Meestal is dat niet zo bedoeld en het is ook lelijk. Bij een nieuwe techniek zie je vaak een enorme terugval in beeldend opzicht. Het lijkt alsof de techniek zoveel aandacht opeist, dat van het tekenen zelf niets meer terecht komt (zie het schema-huisje, de wolken en de zon!). Hierop moet dus alert gereageerd worden door de leerkracht.

Walvis, zwembad

Hier hebben de kinderen al meer gebruik gemaakt van de zwart-wit mogelijkheden. Het typische karakter van de lino-snede komt al meer naar voren. Beide tekeningen zijn wel wat gestileerd, wat vereenvoudigd van vorm, maar dat is een kenmerk van de techniek. De lijnen in het water zijn het logische gevolg van de toch altijd moeizame bewerking van de lino-leum.

Industriestad

Industriestad

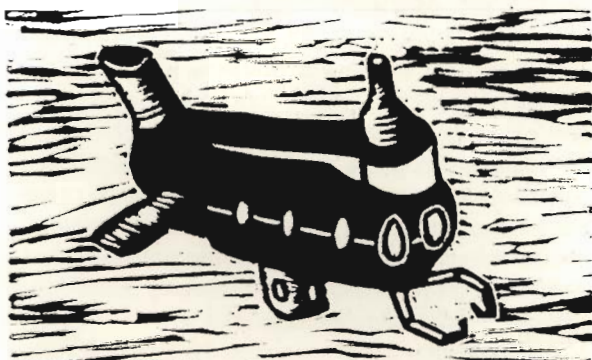
Op een smalle (afval)strook is hier een beeld ontstaan door alles weg te steken, behalve de lijnen van de tekening. Hierdoor ontstaat dus een min of meer 'normale' tekening, namelijk zwart op wit. De steekrichting, typerend voor een lino, is nog juist zichtbaar. Dit voorbeeld is tegenovergesteld aan de eerste twee en vergt al heel wat meer planning.

Diepzeeduikboot, kerktorens

Aan deze werkstukken is duidelijk het overleg en de gekozen techniek af te lezen. Zowel het water als de lucht zijn expres niet effen wit gemaakt. De gutsrichting, de structuur van de richels zijn als middel gehanteerd om een mooie prent te maken. De duikboot is rechtstreeks op de linoleum ontworpen en de afdruk is dus het spiegelbeeld van het ontwerp. De toren daarentegen is naar aanleiding van foto's ontworpen op papier. De vertaling van zo'n foto met zijn grijswaarden naar puur wit of zwart is een interessante klus. 'Harde' foto's, met een erg groot contrast dus, lenen zich voor dit doel het beste.

Opmerking: Een apart probleem vormt het spiegelbeeld, zie ook blz. 20 en 21 hierover. In dit geval is de werkwijze weer anders, en nóg eenvoudiger dan daar beschreven. Voorwaarde is wel dat er een etspersje ter beschikking is (bijvoorbeeld zo een als op de omslagfoto te zien is). De tekening wordt gemaakt met siberisch krijt (de zachtste soort) op normaal wit tekenpapier. Van deze tekening wordt met de pers een afdruk gemaakt op de linoleum; samen onder een flinke druk erdoor draaien. Het resultaat is een spiegelbeeldige afdruk van het ontwerp op de linoleum. De afdruk wordt even gefixeerd (haarlak kan ook) en de kinderen kunnen zonder twee keer het geheel over te trekken en zonder vergissingen de onbedrukte delen gaan weggutsen. De inkt-afdruk zal straks precies gelijk zijn aan het ontwerp.

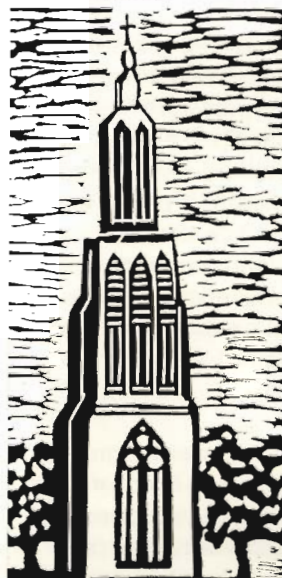
Enkele suggesties voor onderwerpen tot slot: front van een gotische kathedraal, silhouetfiguren in de nacht, ruimteschepen. Als we de beschikking hebben over de bovengenoemde 'hard' afgedrukte foto's zijn natuurlijk talloze onderwerpen geschikt.

Diepzeeduikboot

Diepzeeduikboot

Kerktorens

